

JAROSŁAW DZIUBA

jaroslaw.dziuba@ue.wroc.pl

*Zróżnicowanie fiskalnych skutków polityki podatkowej jednostek
samorządu terytorialnego*

Differences in Fiscal Implications of Tax Policy in Polish Municipalities

Słowa kluczowe: podatki lokalne; polityka podatkowa; system podatkowy; samorząd terytorialny

Keywords: local tax; tax policy; tax system; local self-government

Kod JEL: H200; H710; K340

Wstęp

Jedną z zasad, na jakich opiera się funkcjonowanie samorządu terytorialnego, jest zasada samodzielności finansowej. Urzeczywistnia ją m.in. przyznane jednostkom samorządu terytorialnego (JST) władztwo podatkowe. Jest ono prawnie określonym zakresem uprawnień do podejmowania rozstrzygnięć w sprawach podatkowych. Rozstrzygnięcia te mogą dotyczyć kształtowania elementów konstrukcyjnych podatków oraz treści stosunku zobowiązaniowego [Kornberger-Sokołowska, 2001, s. 83]. Uprawnienia te dają możliwość prowadzenia przez władze samorządowe samodzielnej polityki podatkowej, polegającej na stosowaniu określonych preferencji podatkowych i wykorzystującej także inne, obok fiskalnej, funkcje podatków (np. stymulacyjną czy społeczną). Wśród motywów stosowania tych preferencji można wymienić rozmaite przesłanki historyczne, polityczne, ale też określone względy ekonomiczne i społeczne. Przykładowo mogą nimi być zachęty do tworzenia nowych miejsc pracy, potrzeba wsparcia przedsiębiorstw, które są w złej sytuacji ekonomicznej, chęć ulżenia indywi-

dualnym podatnikom ze względu na ich trudną sytuację materialną, wspieranie lokalnego rozwoju gospodarczego itp. Przesłanki tego typu będą występować głównie na obszarach ekonomicznie słabszych, gdzie pomoc taka jest częściej potrzebna i oczekiwana ze strony podatników. Opierając się na różnych teoriach podejmowania decyzji przez władzę publiczną (np. teoria „przeciętnego wyborcy”, teoria cyklu wyborczego), należy przypuszczać, że takie potrzeby i oczekiwania będą przez nią respektowane [Swianiewicz, 2004, s. 243–248]. Prowadzona polityka podatkowa pozostawia jednak określone skutki fiskalne w postaci korygowania wielkości osiągniętych dochodów podatkowych. Skutki te mogą posłużyć jako swoisty miernik aktywności władz samorządowych w stosowaniu preferencji w ramach prowadzonej lokalnej polityki podatkowej.

Celem artykułu jest rozpoznanie zróżnicowania fiskalnych skutków decyzji z zakresu władztwa podatkowego z punktu widzenia takich kryteriów, jak rodzaj podatku lokalnego, rodzaj gmin, a przede wszystkim ich położenie geograficzne. W artykule poddano weryfikacji hipotezę badawczą, zgodnie z którą lokalna polityka podatkowa jest bardziej aktywna i wywołuje większe skutki fiskalne na obszarach (w województwach) cechujących się gorszą sytuacją społeczno-ekonomiczną. Analizie poddano dochody z podatków lokalnych wszystkich gmin (w tym miast na prawach powiatu) w Polsce za lata 2006–2014.

1. Zakres władztwa podatkowego gmin w Polsce

Do kategorii podatków lokalnych powszechnie zalicza się podatek od nieruchomości, podatek od środków transportowych, podatek rolny, podatek leśny, podatek dochodowy od osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej, podatek od spadków i darowizn oraz podatek od czynności cywilnoprawnych. Władztwo podatkowe JST dotyczące tych danin może być realizowane w różnym zakresie przez radę gminy i/lub jej organ wykonawczy (jak wójt, burmistrz lub prezydent miasta).

W przypadku podatków od nieruchomości i od środków transportowych, regulowanych ustawą z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych, uprawnienia rady gminy sprowadzają się do ustalania stawek podatków, które nie mogą przekroczyć maksymalnych stawek określonych w ustawie. Rada gminy może więc dokonać wyłącznie ich obniżenia lub uchwalić stawki na poziomie ustawowym. Ponadto może różnicować stawki, aczkolwiek tylko na podstawie kryteriów przedmiotowych, których przykładowy zakres wymienia ustawa. Istotnym uprawnieniem jest też możliwość wprowadzenia w drodze uchwały zwolnień z omawianych podatków, innych niż określone ustawowe, ale tylko o charakterze przedmiotowym.

Zakres władztwa podatkowego gmin w odniesieniu do podatku rolnego jest wyznaczony przez ustawę z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym. Rada gminy, w przeciwieństwie do wyżej opisanych podatków, nie ma tu uprawnień do bezpośredniego ustalania (obniżania) stawki podatkowej. Wyrazem władztwa

podatkowego gminy jest natomiast prawo do obniżenia średniej ceny skupu żyta, przyjmowanej do obliczenia podatku, przez co rada ma pośredni wpływ na wysokość stawki podatkowej. Ponadto rada gminy ma niewielki wpływ na inny element konstrukcyjny podatku, jakim jest podstawa opodatkowania, przez możliwość zaliczenia niektórych wsi do innego okręgu podatkowego niż określony dla gminy w stosownym rozporządzeniu ministra finansów. Rada może także wystąpić z wnioskiem do sejmiku województwa o zaliczenie całej gminy do innego okręgu podatkowego, co ma wpływ na wielkość podstawy opodatkowania. Do kompetencji rady gminy należy również stosowanie zwolnień i ulg przedmiotowych, innych niż określone w ustawie.

Konstrukcja podatku leśnego, określona w ustawie z dnia 30 października 2002 r. o podatku leśnym, w zakresie uprawnień przysługujących radzie gminy jest bardzo zbliżona do podatku rolnego. W tym przypadku rada gminy również może wpływać na wysokość stawki podatku tylko pośrednio, przez obniżenie średniej ceny sprzedaży drewna, będącej podstawą ustalenia stawki podatku. Ponadto władztwo podatkowe gminy wyraża się w możliwości stosowania zwolnień podatkowych o charakterze przedmiotowym, innych niż wynikające z mocy prawa.

W stosunku do innych podatków lokalnych radzie gminy nie przysługują żadne uprawnienia władcze.

Uprawnienia z zakresu władztwa podatkowego przysługują także organowi podatkowemu na podstawie ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa. Organem podatkowym w przypadku wyżej omówionych podatków lokalnych jest organ wykonawczy gminy, natomiast w przypadku pozostałych podatków – naczelnik właściwego urzędu skarbowego. Uprawnienia organu podatkowego, nazywane w ordynacji podatkowej „ulgami w spłacie zobowiązań podatkowych”, zgodnie z art. 67a tej ustawy są jednolite dla każdego podatku i polegają na możliwości odroczenia terminu płatności lub rozłożenia na raty podatku lub zaległości podatkowej, umorzenia w całości lub w części zaległości podatkowej, odsetek za zwłokę lub opłaty prolongacyjnej.

Zastosowanie tych instrumentów następuje na wniosek podatnika, a ogólnikowy sposób określenia przesłanek ich wykorzystania, którymi są „ważny interes podatnika” lub „interes publiczny”, daje dużą swobodę w podejmowaniu ściśle uznaniowych decyzji. Budzi to kontrowersje zarówno w piśmiennictwie, jak i doktrynie prawa podatkowego [Kosikowski (red.), 2005, s. 139].

Organ wykonawczy gminy posiada pewne uprawnienia także w stosunku do podatków lokalnych, dla których organem podatkowym jest naczelnik urzędu skarbowego. Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego państwowy organ podatkowy może stosować wymienione instrumenty wyłącznie „za zgodą” organu wykonawczego gminy.

2. Fiskalne skutki władztwa podatkowego gmin

Podatki lokalne w latach 2006–2014 miały dość stabilny udział w strukturze dochodów ogółem gmin (w tym miast na prawach powiatu) na poziomie od 15,4% w 2010 r. do 17,1% w 2006 r. (średnio dla całego okresu – 16,1%). Udział ten jest zróżnicowany w zależności od rodzaju gminy. Dane sumaryczne z okresu 2006–2014 wskazują, że największe znaczenie odgrywają one w budżetach gmin miejskich, gdzie stanowią ponad 19,5% dochodów ogółem. Najniższym udziałem charakteryzują się natomiast miasta na prawach powiatu (14,3%), co jest spowodowane przede wszystkim dużo większym znaczeniem niż w pozostałych typach gmin innych kategorii dochodowych.

Najbardziej wydajnym fiskalnie podatkiem lokalnym jest podatek od nieruchomości, który przynosił średnio prawie 12,5% dochodów ogółem gmin, czyli ponad 77% dochodów z podatków lokalnych. Istotne znaczenie miał także podatek od czynności cywilnoprawnych z 1,5-procentowym udziałem w dochodach ogółem, natomiast każdy z pozostałych podatków lokalnych przyniósł dochody stanowiące mniej niż 1% dochodów ogółem.

W celu zobrazowania skali wykorzystania kompetencji gmin w zakresie kształtowania wpływów z podatków lokalnych dokonano porównania fiskalnych skutków zastosowanych instrumentów z uzyskanymi dochodami z tytułu danych podatków. Relacja tych wielkości pokazuje, jaki mógłby być względny przyrost dochodów, gdyby tych kompetencji nie było lub gminy by z nich nie korzystały. Świadczy też o aktywności władzy lokalnej w prowadzeniu polityki podatkowej.

W latach 2006–2014 fiskalne skutki zastosowania instrumentów władztwa podatkowego w stosunku do podatków lokalnych wyniosły we wszystkich gminach ponad 33,6 mld zł, co stanowiło 18,6% dochodów z tych podatków (tab. 1). Największe znaczenie w obniżaniu dochodów miały kompetencje do kształtowania stawek podatkowych, których zmniejszenie przyniosło skutek fiskalny w wielkości 13,6% wykonanych dochodów.

Tab. 1. Relacja finansowych skutków zastosowania instrumentów władztwa podatkowego do dochodów gmin z tytułu podatków lokalnych w latach 2006–2014 (w %)

Wyszczególnienie	Obniżenie górnych stawek podatkowych	Ulgi i zwolnienia	Narzędzia ordynacji podatkowej	Razem
Ogółem, w tym:	13,64	3,14	1,86	18,64
podatek rolny	27,06	0,27	1,87	29,2
podatek od nieruchomości	12,5	4,01	1,98	18,49
podatek leśny	0,96	0,2	0,23	1,39
podatek od środków transportowych	52,97	0,41	1,99	55,37
karta podatkowa	0	0,02	1,04	1,06
podatek od spadków i darowizn	0	0,04	8,54	8,58
podatek od czynności cywilnoprawnych	0	0	0,06	0,06

Źródło: opracowanie własne na podstawie: [Sprawozdania..., 2006–2014].

Stosowanie omawianych instrumentów polityki podatkowej miało zróżnicowany wpływ na dochody uzyskiwane z tytułu poszczególnych podatków. Skutki obniżenia górnych stawek były szczególnie widoczne w podatku od środków transportowych, z którego dochody mogły być aż o prawie 53% wyższe, gdyby tego narzędzia nie zastosowano. Podatek ten przynosi jednak poniżej 1% dochodów ogółem gmin, a więc wpływ wysokości stawki na sytuację dochodową gmin jest marginalny. To samo dotyczy podatku rolnego. W przypadku podatku od nieruchomości uchwalenie niższych stawek skutkowało utraceniem możliwości osiągnięcia dochodów z podatku wyższych o 12,5%, czyli ok. 1,6% dochodów ogółem.

Zastosowanie ulg i zwolnień pozaustawowych w mniejszym stopniu wpływało na wysokość dochodów z poszczególnych podatków. W badanym okresie najszerszej zastosowano te instrumenty w stosunku do podatku od nieruchomości, z którego wpływy zostały uszczuplone o ok. 4%. Skutki finansowe decyzji organów podatkowych generalnie były względem dochodów nieznaczące – nie przekraczały 2% wpływów z tytułu poszczególnych podatków i 0,3% dochodów ogółem. Wyjątkiem były dochody z tytułu podatku od spadków i darowizn, które uległy zmniejszeniu aż o 8,6%.

Ze względu na to, że gminy miejskie (bez miast na prawach powiatu) charakteryzują się najwyższym udziałem dochodów z podatków lokalnych w dochodach ogółem spośród wszystkich typów gmin, można przypuszczać, że decyzje z zakresu władztwa podatkowego podejmowane przez organy miast powinny mieć największe znaczenie dla kształtowania dochodów ogółem właśnie w tych jednostkach. Dane empiryczne nie potwierdzają jednak tej tezy. Zastosowane przez gminy instrumenty władztwa podatkowego największy wpływ wywarły na dochody podatkowe uzyskiwane w gminach wiejskich (tab. 2).

Tab. 2. Relacja finansowych skutków zastosowania instrumentów władztwa podatkowego do dochodów ogółem i dochodów z podatków lokalnych gmin w latach 2006–2014 według rodzaju gminy (w %)

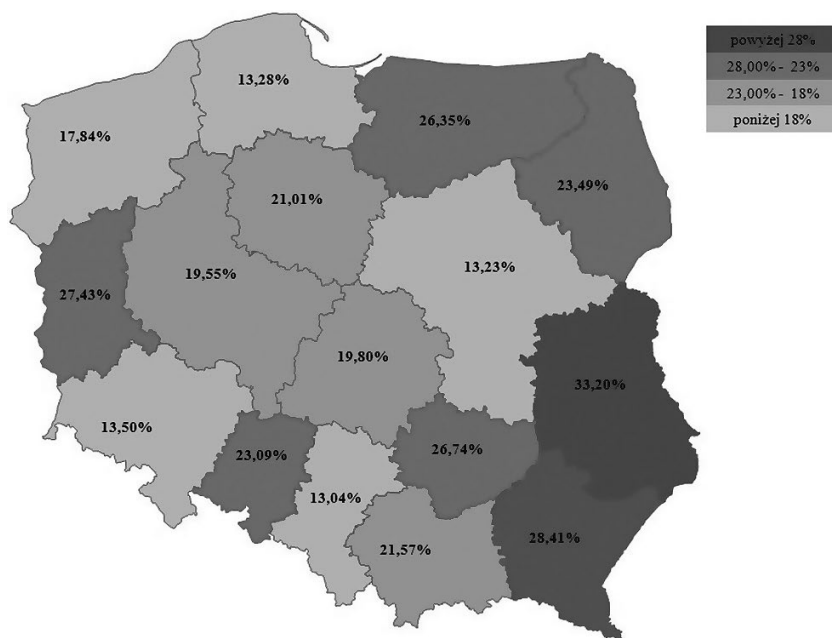
Wyszczególnienie	Obniżenie górnych stawek	Ulg i zwolnienia	Narzędzia ordynacji podatkowej	Razem
w relacji do dochodów z podatków lokalnych				
Gminy ogółem, w tym:	13,64	3,14	1,86	18,64
miejskie	13,39	2,36	2,41	18,16
wiejskie	22,40	5,96	1,60	29,96
miejsko-wiejskie	19,07	3,71	2,57	25,35
mnpp	5,43	1,44	1,42	8,29
w relacji do dochodów ogółem				
Gminy ogółem, w tym:	2,20	0,51	0,30	3,01
miejskie	2,62	0,46	0,47	3,55
wiejskie	3,47	0,92	0,25	4,64
miejsko-wiejskie	3,58	0,70	0,48	4,76
mnpp	0,78	0,21	0,21	1,20

Źródło: opracowanie własne na podstawie: [Sprawozdania..., 2006–2014].

Skutki fiskalne stanowiły tam w badanym okresie 30% dochodów uzyskanych z podatków lokalnych, co było głównie wynikiem zastosowania niższych stawek podatkowych (22,4% dochodów). Istotne było również stosowanie ulg i zwolnień pozaustawowych, których skutki w relacji do dochodów podatkowych były najwyższe spośród wszystkich rodzajów gmin.

W relacji do dochodów ogółem skutki fiskalne zastosowania narzędzi władztwa podatkowego stanowiły średnio 3%, najwyższe były w gminach miejsko-wiejskich (4,8%) i wiejskich (4,6%). Na przeciwległym biegunie tej analizy leżą natomiast miasta na prawach powiatu, w których fiskalne skutki były znacznie niższe niż w innych rodzajach gmin, zarówno w relacji do dochodów z podatków lokalnych (8,3%), jak i dochodów ogółem (1,2%).

Polityka podatkowa gmin wykazuje także zróżnicowanie terytorialne. Jej analiza według województw wskazuje, że największą aktywnością w stosowaniu instrumentów władztwa podatkowego cechują się JST z województwa lubelskiego. W całym badanym okresie 2006–2014 skutki fiskalne stanowiły tam średnio 33,2% dochodów uzyskanych z podatków lokalnych. Rozpiętość tego wskaźnika jest w skali kraju dość duża, gdyż najniższa relacja wyniosła 13% dla gmin województwa śląskiego. Bardzo zbliżony wskaźnik osiągnęły również jednostki z województwa mazowieckiego, dolnośląskiego i pomorskiego (rys. 1).

Rys. 1. Zróżnicowanie geograficzne fiskalnych skutków władztwa podatkowego gmin w relacji do dochodów z podatków lokalnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie: [Sprawozdania..., 2006–2014].

Taki ranking według województw jest pochodną przede wszystkim skutków wynikających z obniżenia stawek podatkowych, a w mniejszym zakresie – z ulg i zwolnień przedmiotowych. Wpływ instrumentów ordynacji podatkowej jest marginalny, co jest związane z ich niskim udziałem w strukturze fiskalnych skutków władztwa podatkowego. W podobny sposób wskaźniki te kształtowały się w każdym z badanych lat z osobna, a więc zróżnicowanie geograficzne aktywności prowadzonej przez JST w polityce podatkowej jest trwałe.

3. Analiza zależności geograficznego zróżnicowania fiskalnych skutków lokalnego władztwa podatkowego i sytuacji społeczno-gospodarczej w województwach

W celu weryfikacji postawionej we wstępie artykułu hipotezy dokonano analizy zależności pomiędzy wskaźnikiem fiskalnych skutków władztwa podatkowego ogółem w relacji do dochodów z podatków lokalnych w poszczególnych województwach w latach 2006–2014 a wybranymi wskaźnikami charakteryzującymi występującą w nich sytuację ekonomiczną, takimi jak:

- produkt krajowy brutto na jednego mieszkańca w województwie w relacji do krajowego PKB na jednego mieszkańca (średnia wartości z lat 2000–2012) – wskaźnik 1,
- dynamika PKB ogółem (ceny stałe) dla województwa na koniec 2012 r. w stosunku do końca 2005 r. – wskaźnik 2,
- stopa bezrobocia w województwie w relacji do krajowej stopy bezrobocia (średnia wartości z lat 2006–2014) – wskaźnik 3,
- przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w województwie w relacji do średniej krajowej (średnia wartości z lat 2002–2014) – wskaźnik 4,
- dochody do dyspozycji brutto na jednego mieszkańca w województwie w relacji do średniej krajowej (średnia wartości z lat 2000–2012) – wskaźnik 5.

Teoretycznie tylko wskaźnik 3 powinien być skorelowany dodatnio ze wskaźnikiem skutków fiskalnych polityki podatkowej JST, co oznaczałoby, że skutki te są większe na obszarach o wyższym bezrobociu. Zależność dla pozostałych zmiennych powinna być natomiast ujemna, co by świadczyło o mniejszej aktywności władz lokalnych w stosowaniu preferencji podatkowych na obszarach województw o lepszej sytuacji społeczno-gospodarczej.

W przypadku wskaźników 1, 4 i 5 współczynniki korelacji dla skutków fiskalnych ogółem osiągnęły wartości odpowiednio: -0,762, -0,708 i -0,815, co zgodnie z przyjętymi w badaniach statystycznych normami należy uznać jako zależność wysoką (tab. 3). Pozostałe wskaźniki wykazują zależność umiarkowaną, lecz zgodną kierunkowo z założeniami teoretycznymi. Warto zauważyć, że podobnie wysoką korelację pomiędzy przyjętymi wskaźnikami uzyskano nie tylko dla danych zsumowanych z lat 2006–2014, ale także dla każdego roku z osobna.

Tab. 3. Współczynnik korelacji liniowej Pearsona skutków fiskalnych władztwa podatkowego i wybranych wskaźników ekonomicznych dla województw

Zmienna	Skutki fiskalne ogółem	Obniżenie górnych stawek podatkowych	Ulgi i zwolnienia	Narzędzia ordynacji podatkowej
Wskaźnik 1	-0,762	-0,696	-0,698	-0,271
Wskaźnik 2	-0,565	-0,508	-0,500	-0,315
Wskaźnik 3	0,485	0,430	0,281	0,721
Wskaźnik 4	-0,708	-0,670	-0,562	-0,287
Wskaźnik 5	-0,815	-0,745	-0,771	-0,217

Źródło: opracowanie własne na podstawie: [Sprawozdania..., 2006–2014; Bank Danych Lokalnych].

Wyniki uzyskane dla skutków fiskalnych ogółem znajdują potwierdzenie w analizie korelacji pomiędzy przyjętymi wskaźnikami dla każdego instrumentu władztwa podatkowego z osobna. Zbliżone do siebie i wysokie współczynniki korelacji dla wskaźników 1, 2, 4 i 5 odnotowano dla skutków fiskalnych wynikających z obniżenia stawek podatkowych oraz zastosowania ulg i zwolnień pozaustawowych. Wskaźnik 3, a więc stopa bezrobocia, jest z kolei najbardziej skorelowany ze skutkami władztwa podatkowego wynikającymi z zastosowania narzędzi ordynacji podatkowej. Są one jednocześnie słabo związane z pozostałymi zmiennymi. Można zatem przyjąć, że w dużym stopniu ustawy „interes publiczny” lub „ważny interes podatnika”, warunkujący przyznanie ulg podatkowych przez organ podatkowy, jest związany z sytuacją na rynku pracy.

Podsumowanie

Samodzielność finansowa gmin i związane z nią władztwo podatkowe dają możliwość prowadzenia przez władze lokalne samodzielnej polityki podatkowej. W polityce tej, pomimo występującego różnicowania w poszczególnych gminach, można zauważyć pewne prawidłowości.

Pozytywnie, ze względu na przejrzystość prowadzonej polityki podatkowej, należy ocenić większy stopień wykorzystania narzędzi systemowych, czyli uprawnień do obniżania stawek podatków niż instrumentów uznaniowych wynikających z ordynacji podatkowej. Charakterystyczne jest również to, że w małych gminach wiejskich skutki decyzji podatkowych miały większe znaczenie niż w gminach miejskich, a zwłaszcza w miastach na prawach powiatu. Trudno tu jednoznacznie wskazać powody tego zróżnicowania, wydaje się jednak, że jest to związane m.in. z mniejszą anonimowością władzy w małych gminach wiejskich i wynikającą z tego większą jej podatnością na naciski podatników w zakresie obniżania stawek lub stosowania ulg czy zwolnień uznaniowych [Swianiewicz, 2004, s. 253].

Analiza korelacyjna skutków fiskalnych prowadzonej polityki podatkowej i wybranych wskaźników ekonomicznych wskazuje na dużą współzależność. Teoretyczne przypuszczenia co do wpływu stopnia rozwoju ekonomicznego na aktywność władz

lokalnych w prowadzeniu polityki podatkowej, wykorzystującej określone preferencje podatkowe, znalazły potwierdzenie w danych empirycznych. Pozwala to uznać postawioną we wstępie pracy hipotezę za prawdziwą. Potrzeba wspierania lokalnego rozwoju ekonomicznego może zatem być przyczyną stosowania narzędzi władztwa podatkowego i celem lokalnej polityki podatkowej. Inną kwestią jest skuteczność takiej polityki w obecnym kształcie systemu podatków lokalnych. Niektóre badania wskazują, że lokalna polityka podatkowa nie jest narzędziem skutecznym np. w stymulacji rozwoju działalności gospodarczej [Korolewska, 2014, s. 106; Swianiewicz, 2004, s. 258–259].

Obowiązujący w obecnym kształcie zakres władztwa podatkowego JST budzi liczne wątpliwości i krytykę. Podkreśla się, że jest on niedostosowany do współczesnych uwarunkowań i pozycji samorządu terytorialnego i postuluje jego reformę zmierzającą m.in. do ujednoczenia uprawnień rad gmin w stosunku do każdego podatku lokalnego, rozszerzenia zakresu samodzielności dochodowej JST, a nawet przyznania pełnego władztwa podatkowego w stosunku do podatków lokalnych [Etel, Dowgier, 2013 s. 33, 108]. Postulaty te są dyskusyjne, jednak argumentem za takim rozwiązaniem może być chociażby większa możliwość stosowania polityki prorozwojowych przez pobudzenie lokalnej konkurencji podatkowej, która w konsekwencji może zmniejszyć różnice w poziomie rozwoju regionów itp. [Swianiewicz, Neneman, Łukomska, 2013, s. 42–45].

Przeprowadzona w artykule analiza potwierdza związek pomiędzy stopniem rozwoju ekonomicznego regionów a aktywnością władz w stosowaniu polityki podatkowej. Postulowana reforma systemu podatków lokalnych mogłaby zwiększyć aktualnie wątpliwą skuteczność narzędzi władztwa podatkowego w lokalnej polityce gospodarczej.

Bibliografia

- Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl [data dostępu: 10.08.2015].
- Etel L., Dowgier R., *Podatki i opłaty lokalne – czas na zmiany*, Temida2, Białystok 2013.
- Kornberger-Sokołowska E., *Decentralizacja finansów publicznych a samodzielność finansowa jednostek samorządu terytorialnego*, Liber, Warszawa 2001.
- Korolewska M., *Polityka podatkowa gmin i miast na prawach powiatu w zakresie podatku od nieruchomości a wspieranie przedsiębiorczości przez samorząd terytorialny*, „Studia BAS” 2014, nr 1.
- Kosikowski C. (red.), *Finanse samorządowe 2005*, Dom Wydawniczy ABC, Warszawa 2005.
- Sprawozdania z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za okres 2006–2014*, www.mf.gov.pl [data dostępu: 10.08.2015].
- Swianiewicz P., *Finanse lokalne – teoria i praktyka*, Municipium S.A., Warszawa 2004.
- Swianiewicz P., Neneman J., Łukomska J., *Koncepcja przekształceń podatku od nieruchomości*, „Finanse Komunalne” 2013, nr 7–8.
- Ustawa z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 2013 r., poz. 1381).
- Ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2014 r., poz. 150).
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2015 r., poz. 613).

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r., poz. 1232).

Ustawa z dnia 30 października 2002 r. o podatku leśnym (Dz. U. z 2013 r., poz. 465).

Differences in Fiscal Implications of Tax Policy in Polish Municipalities

The purpose of the article is to identify differences in fiscal implications of decisions in terms of taxation power made by municipalities (also including cities with county rights) from the perspective of such criteria as the type of local tax, the type of municipality and its geographic location. The research hypothesis stating that local tax policy results in more extensive fiscal consequences, and hence remains more active in the areas (regions) characterized by poorer socio-economic situation, was put forward for verification in the article. The conducted analysis covered revenues from local taxes in Poland in the period 2006–2014, primarily in the context of fiscal consequences resulting from using the tools for power to tax and confronting them with the selected economic indicators for regions. The conducted correlation analysis confirms the theoretical assumptions and allows for considering the hypothesis to be true.

Zróżnicowanie fiskalnych skutków polityki podatkowej jednostek samorządu terytorialnego

Celem artykułu jest rozpoznanie zróżnicowania fiskalnych skutków decyzji z zakresu władztwa podatkowego gmin (w tym także miast na prawach powiatu) z punktu widzenia takich kryteriów, jak rodzaj podatku lokalnego, typ gmin, a przede wszystkim ich położenie geograficzne. W artykule poddano weryfikacji hipotezę badawczą, zgodnie z którą lokalna polityka podatkowa wywołuje większe skutki fiskalne, a więc jest bardziej aktywna na obszarach (w województwach) cechujących się gorszą sytuacją społeczno-ekonomiczną. Analizie poddano dochody z podatków lokalnych wszystkich gmin w Polsce za lata 2006–2014, szczególnie w kontekście fiskalnych skutków stosowania narzędzi władztwa podatkowego, i skonfrontowano je z wybranymi wskaźnikami ekonomicznymi dla województw. Przeprowadzona analiza korelacyjna potwierdza teoretyczne przypuszczenia i pozwala uznać postawioną hipotezę za prawdziwą.